

PLAN DOCENTE ASIGNATURA
(versión castellano)

[\(veure versió català\)](#)

El análisis de las prácticas educativas escolares: aprendizaje, actividad y discurso

Código: A11

Curso y período en el que se imparte: 2019-2020, semestre 2

Horario: 15:30 a 20:30h, martes

Créditos ECTS: 6 créditos.

Tipo de asignatura

Optativa Obligatoria

Orientación: investigación profesional

Recomendaciones para cursar la asignatura:

Lengua en que se imparte: castellano catalán inglés

Universidad responsable: Universitat de Barcelona

Equipo docente

Profesor/a: Dra. Teresa Mauri Majós

Departamento: Cognición, Desarrollo y Psicología de la Educación.

Despacho: 3306

e-mail: teresamauri@ub.edu

Horario tutorías: martes de 14,30 a 15,30h.

Profesor/a: Dra. Rosa M. Colomina Álvarez

Departamento: Cognición, Desarrollo y Psicología de la Educación.

Despacho: 3302

e-mail: rosacolomina@ub.edu

Horario tutorías: martes de 14,30 a 15,30h.

Objetivos formativos de la asignatura

Las actividades y tareas que se desarrollaran en la asignatura están dirigidas a proporcionar los fundamentos para que los estudiantes puedan alcanzar los distintos tipos de objetivos que se presentan a continuación.

-Objetivos referidos al aprendizaje de conocimientos:

Adquirir una visión de conjunto de los principales planteamientos teóricos y metodológicos en el estudio de la interacción educativa y el discurso educacional con el fin de elaborar un modelo general de sistematización de las prácticas educativas para el abordaje de su estudio empírico.

Explorar las relaciones entre actividad conjunta, actividad discursiva y aprendizaje, en el marco de los enfoques de orientación sociocultural y constructivistas de la actividad humana y de la educación escolar.

Conocer y analizar algunos mecanismos de influencia educativa utilizados por los agentes educativos en situaciones educativas escolares, especialmente aquellos que se despliegan a través de la interacción, la comunicación y la actividad conjunta de los participantes.

Conocer y entender las exigencias metodológicas que implica el análisis de la interactividad desde una perspectiva sociocultural.

-Objetivos referidos al aprendizaje de habilidades o procedimientos:

Usar criterios conceptualmente fundamentados para analizar y valorar metodologías utilizadas en el desarrollo de investigaciones psicológicas de análisis de la práctica educativa con finalidades y objetivos diversos.

Tomar en consideración dimensiones y subdimensiones relevantes, desde el punto de vista de una concepción sociocultural y constructivista, para planificar, analizar y valorar el estudio de las prácticas educativas y de formación del profesorado en situaciones naturales.

Escribir con precisión conceptual y rigor intelectual para comunicar y difundir el conocimiento científico aprendido.

Construir conocimiento mediado por la colaboración presencial y online basado en tareas de análisis de la práctica educativa escolar.

-Objetivos referidos al aprendizaje de actitudes, valores y normas:

Valorar el interés de contar con una aproximación teórica, metodológica y epistemológicamente fundamentada en la toma de decisiones concretas de observación y análisis de las prácticas educativas.

Valorar el uso del conocimiento de la metodología de análisis de las prácticas educativas con precisión conceptual y rigor intelectual.

Valorar el dominio de una colaboración eficaz para la construcción del conocimiento.

Competencias que se pretenden desarrollar en la asignatura

Competencias básicas

CB10 - Que los estudiantes posean las habilidades de aprendizaje que les permitan continuar estudiando de una manera en gran medida autodirigida o autónoma.

Competencias generales

CG0 - Hablar bien en público.

CG1 - Capacidad para gestionar y reflexionar sobre conocimiento e información avanzada en investigación e intervención psicoeducativa.

CG2 - Capacidades relacionadas con el uso funcional de los conocimientos adquiridos para el diseño de intervenciones educativas.

CG5 - Capacidades personales e interpersonales para el trabajo en grupos altamente especializados y competitivos de composición multidisciplinar.

Competencias específicas

CE1 - Capacidad para evaluar procesos psicológicos de desarrollo y de aprendizaje humano a lo largo de la vida, en diferentes contextos y circunstancias.

CE3 - Capacidad para evaluar los procesos psicológicos implicados en las prácticas educativas y para desarrollar intervenciones dirigidas a su mejora.

Estructura y contenidos de la asignatura

La asignatura está organizada en torno a cuatro núcleos temáticos y al análisis de prácticas educativas que permiten a los estudiantes comprender y utilizar los contenidos trabajados.

NÚCLEOS TEMÁTICOS

Núcleo temático 1. La modelización de las prácticas educativas escolares desde una perspectiva sociocultural

NT1. Las prácticas educativas en diferentes contextos. Teorías y modelos, paradigmas y programas de investigación en el estudio y análisis de las prácticas educativas en contextos de educación formal. Un modelo sociocultural de la educación para el estudio de las prácticas educativas en contextos de educación formal.

Núcleo temático 2. Análisis de las prácticas educativas: el estudio de la interactividad profesor – alumnos y entre alumnos en contextos de educación formal

NT2.1. Actividad conjunta, aprendizaje y enseñanza. Una aproximación sociocultural a la interactividad en la práctica educativa escolar: mecanismos interpsicológicos en la interacción profesor–alumno.

NT2.2. La actividad discursiva en el marco de la interactividad. Estrategias discursivas, mecanismos semióticos y construcción del conocimiento en el aula. Diálogo triádico y actividad mediadora.

NT2.3. Actividad conjunta y aprendizaje entre iguales. Mecanismos interpsicológicos en la interactividad entre alumnos. La actividad discursiva en el aprendizaje entre alumnos. Aprendizaje cooperativo y propuestas para organizar de forma cooperativa el aprendizaje en el aula.

Núcleo temático 3. El estudio de la estructura de la interactividad. Elementos metodológicos para el análisis empírico de la estructura de la actividad.

Núcleo temático 4. Análisis de las prácticas formativas desde una perspectiva sociocultural: el estudio de la interactividad en situaciones de aprendizaje de la profesión.

NT4.1. Actividad conjunta en prácticas de formación para el aprendizaje de la profesión. Elementos estructurales y discursivos.

Metodología docente

De acuerdo con los planteamientos metodológicos del proceso de convergencia del Espacio Europeo de Enseñanza Superior (EEES), la asignatura toma como uno de los ejes centrales el aprendizaje autónomo del estudiante, se apoya en los recursos que las TIC pueden aportar para facilitar este aprendizaje, y comporta un proceso de seguimiento y tutorización del trabajo del estudiante mediante distintos recursos. Asimismo pretende facilitar la presentación de experiencias de análisis de prácticas educativas formales escolares y universitarias, su discusión y valoración por los estudiantes.

En lo que sigue, se describen los tres tipos de actividades fundamentales que llevarán a cabo los estudiantes en sesiones presenciales con el grupo-clase y el profesorado, actividades tutorizadas de trabajo dirigido por el profesorado y actividades de trabajo autónomo.

Actividad presencial

La asignatura se llevará a cabo según calendario previsto en el programa del MIPE con sesiones presenciales de 5 horas de duración cada una y con una periodicidad quincenal. Las sesiones presenciales se desarrollarán fundamentalmente de acuerdo con una metodología de curso-seminario, basada en la discusión en torno a lecturas (artículos, capítulos, documentos de investigaciones, etc.).

Las profesoras contribuirán a la actividad de seminario del curso mediante:

- Presentación, síntesis y conclusión de los contenidos relativos a los núcleos temáticos;
- Debate de los temas a partir de las presentaciones realizadas por las profesoras y los estudiantes;
- Análisis y discusión conjunta de situaciones de análisis de la práctica educativa.

Los estudiantes desarrollarán:

- Presentaciones relacionadas con cada uno de los núcleos temáticos del curso para la discusión y debate de los temas tratados.
- Elaboración de un informe de análisis de la interactividad e influencia educativa de una situación educativa registrada en vídeo.

Actividades tutorizadas-trabajo dirigido

-Preparación y realización en grupo de presentaciones para la discusión de documentos de lectura obligatoria. Los estudiantes encargados harán llegar al profesorado del curso la presentación de la lectura con antelación suficiente para su tutorización. Tras su revisión a partir de la tutoría, esta presentación se pondrá a disposición del resto de los estudiantes de la asignatura.

-Elaboración individual de una síntesis individual de los contenidos trabajados en el conjunto de la asignatura. Las profesoras presentarán las condiciones de realización de la síntesis en el aula.

Actividad de trabajo autónomo del estudiante

- Preparación individual de las lecturas obligatorias.
- Preparación individual y grupal de las presentaciones y los análisis de la interactividad a realizar.
- Realización individual y grupal de las tareas de evaluación.

Evaluación

Evaluación única

La evaluación única de la asignatura se adapta a lo que indica la normativa vigente en la Universidad de Barcelona para Máster y Doctorado.

Se realizará una prueba escrita sobre la totalidad del contenido de la asignatura que tendrá dos partes: la primera sobre contenidos conceptuales y sus relaciones, y la segunda centrada en casos, resolución de problemas y análisis de investigaciones. La primera parte tendrá un valor del 60% de la nota final y

la segunda parte un valor del 40% de la nota. Para superar la asignatura el resultado de ambas partes debe ser de aprobado.

Reevaluación

Después de la publicación de las calificaciones finales de la asignatura, los estudiantes que hayan obtenido la calificación de suspenso en la evaluación única podrán realizar una reevaluación de la asignatura. La reevaluación consistirá en la realización de una prueba escrita, que incluirá la totalidad de los contenidos de la asignatura, tanto los conocimientos teóricos como prácticos. La prueba se llevará a cabo en la fecha y hora fijadas por la Comisión Académica del MIPE para la reevaluación de la asignatura. La calificación final de la asignatura del alumnado que haya realizado la reevaluación será la obtenida exclusivamente en esta prueba.

Evaluación continua

La evaluación prevista para este curso es una **evaluación continua** en la que el profesorado se dota de recursos metodológicos para recabar informaciones sobre los progresos de los estudiantes a lo largo del mismo.

Prerrequisito

La asistencia a las sesiones presenciales es de carácter obligatorio. Una ausencia igual o superior al 20% de las sesiones de la asignatura (dos o más sesiones) impide la evaluación continua del trabajo del estudiante.

La **evaluación** consiste en la valoración de los aprendizajes de los estudiantes a partir de las tareas siguientes:

1. **Trabajo en grupo.** Tareas de elaboración y realización de *presentaciones de lecturas* y tareas de elaboración de un *informe de análisis de una situación educativa* basado en los contenidos teóricos y metodológicos trabajados en el curso.
 - Se considerarán evidencias de las *presentaciones en grupo* el contenido y la forma del documento elaborado así como la presentación oral del mismo. Los estudiantes prepararán en sesiones de tutoría con el profesor dichas presentaciones y las entregarán en el espacio del Moodle destinado para ello, como mínimo, dos días antes de su presentación en la clase.
 - Se considerarán evidencias específicas del *informe de análisis de una situación de práctica docente*: el uso continuado de un documento en formato video como objeto de análisis; la elaboración en grupo colaborativo (en sesiones de aula y sesiones fuera del aula) del informe de análisis del vídeo tomando como referencia las pautas facilitadas por las profesoras; y la versión final del informe de análisis. Los estudiantes entregarán el documento final en el espacio del Moodle destinado para ello siguiendo las indicaciones formales y de contenido establecidas y en la fecha prevista y comunicada por el profesorado.

Ponderación:

- Presentaciones de lecturas: 25% de la calificación global de la asignatura.

- Elaboración del informe de análisis de una situación educativa: 20% de la calificación global de la asignatura.

2. Trabajo individual

Elaboración del trabajo de síntesis individual de los contenidos del curso. Se considerará evidencia el documento final de síntesis. Los estudiantes entregarán el documento final en el espacio del Moodle destinado para ello en la fecha prevista y comunicada por el profesorado.

Ponderación: 55% de la calificación global de la asignatura.

Reevaluación

Después de la publicación de las calificaciones finales de la asignatura, los estudiantes que hayan obtenido la calificación de suspenso en la evaluación continuada podrán realizar una reevaluación de la asignatura. La realización de la reevaluación comporta la renuncia por parte del estudiante a todas las calificaciones previas de evaluación continuada.

La reevaluación consistirá en la realización de una prueba escrita, que incluirá la totalidad de los contenidos de la asignatura, tanto los conocimientos teóricos como prácticos. La prueba se llevará a cabo en la fecha y hora fijadas por la Comisión Académica del MIPE para la reevaluación de la asignatura.

La calificación final de la asignatura del alumnado que haya realizado la reevaluación será la obtenida exclusivamente en esta prueba.

El alumnado que tenga una calificación igual o superior a 9,0, a criterio del profesorado de la asignatura, puede obtener la mención de matrícula de honor, teniendo en cuenta que el número de matrículas de honor no puede ser superior al 5% del alumnado matriculado en la asignatura.

Los trabajos del alumnado tienen que ser originales. La realización de una prueba o trabajo de evaluación que suponga copia o plagio se considerará una irregularidad y como tal será calificada con un 0 (ver el artículo 16.7 y el anexo de la Normativa reguladora de los planes docentes de las asignaturas y de la evaluación y la calificación de los aprendizajes de la Universitat de Barcelona: <http://www.ub.edu/acad/noracad/avaluacio.pdf>).

Bibliografía y enlaces web

Como ya se ha señalado en el apartado de metodología, la lectura y comentario de los textos obligatorios son uno de los elementos esenciales del trabajo de la asignatura. A continuación se presentan, para cada uno de los núcleos temáticos, las lecturas obligatorias y lecturas de ampliación aconsejables para aquellos estudiantes interesados en profundizar en los contenidos de los mismos.

Núcleo temático 1. La modelización de las prácticas educativas escolares desde una perspectiva sociocultural

Lectura obligatoria

Coll, C. (1999). La concepción constructivista como instrumento para el análisis de las prácticas educativas escolares. En C. Coll (Coord.), *Psicología de la instrucción: la enseñanza y el aprendizaje en la educación secundaria* (pp. 15- 24). Barcelona: ICE-HORSORI.

Lecturas de ampliación

1. Leontiev, A.N. (1978). *Activity, consciousness and personality*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice–Hall.
2. Vigostky, L.S. (1987). *Thinking and speech*. New York: Plenumm.

Núcleo temático 2. Análisis de las prácticas educativas desde una perspectiva sociocultural: el estudio de la interactividad profesor–alumnos y entre alumnos en contextos de educación formal

NT2.1. Actividad conjunta, aprendizaje y enseñanza. Una aproximación sociocultural a la interactividad en la práctica educativa escolar: mecanismos interpsicológicos en la interacción profesor–alumno.

Lectura obligatoria

Colomina, R., Onrubia, J. y Rochera, Mª J. (2001). Interactividad, mecanismos de influencia educativa y construcción del conocimiento en el aula. En C. Coll, J. Palacios y A. Marchesi (Comps.), *Desarrollo Psicológico y Educación. 2. Psicología de la Educación Escolar* (pp. 437-458). Madrid: Alianza.

Lecturas de ampliación

1. Coll, C. (2018). La personalización del aprendizaje escolar, una exigencia de la nueva ecología del aprendizaje, Dossier Graó, 3, 5-11.
2. Coll, C. (2018). Procesos de aprendizaje generadores de sentido y estrategias de personalización, Dossier Graó, 3, 14-18.
3. Engel, A. y Membrive, A. (2018). Contextos de actividad, experiencias de aprendizaje y trayectorias personales. Dossier Graó, 3, 19-22.

NT2.2. La actividad discursiva en el marco de la interactividad. Estrategias discursivas, mecanismos semióticos y construcción del conocimiento en el aula. Diálogo triádico y actividad mediadora.

Lectura obligatoria

1. Coll, C. (2001). Lenguaje, actividad y discurso en el aula. En C. Coll, J. Palacios y A. Marchesi (Comps.), *Desarrollo Psicológico y Educación. 2. Psicología de la Educación Escolar* (pp. 387-413). Madrid: Alianza.

Lectura de ampliación

1. Edwards, D. (Eds.) (1998). *Enseñanza, aprendizaje y discurso en el aula. Aproximaciones al estudio del discurso educacional*. Madrid: Fundación Infancia y Aprendizaje.
2. Wells, G. (2002). The Role of Dialogue in Activity Theory. *Mind, Culture and Activity*, 9(1), 43-66.

NT2.3. Actividad conjunta y aprendizaje entre iguales. Mecanismos interpsicológicos en la interactividad entre alumnos. La actividad discursiva en el aprendizaje entre alumnos. Aprendizaje cooperativo y propuestas para organizar de forma cooperativa el aprendizaje en el aula.

Lecturas obligatorias

1. Colomina, R. y Onrubia, J. (2001). Interacción educativa y aprendizaje escolar: la interacción entre alumnos. En En C. Coll, J. Palacios & A. Marchesi (Comps.), *Desarrollo Psicológico y Educación. 2. Psicología de la Educación Escolar* (pp. 415-435). Madrid: Alianza.
2. Mercer, N. (2001). *Palabras y mentes. Cómo usamos el lenguaje para pensar juntos*. Barcelona: Paidós. (páginas 180- 209)
3. Pujolàs, P. (2002). El aprendizaje cooperativo. Algunas propuestas para organizar de forma cooperativa el aprendizaje en el aula. Laboratorio de psicopedagogía. Universidad de Vic. Documento de trabajo. Zaragoza, noviembre de 2002

Núcleo Temático 3. El estudio de la estructura de la interactividad. Elementos metodológicos para el análisis empírico de la estructura de la actividad.

Lectura obligatoria

1. Coll, C., Onrubia, J. y Mauri, T. (2008). Ayudar a aprender en contextos educativos: el ejercicio de la influencia educativa y el análisis de la enseñanza. *Revista de Educación*, 346, 33-70 (páginas de lectura obligatoria pp.33-48).

Núcleo temático 4. Análisis de las prácticas formativas desde una perspectiva sociocultural: el estudio de la interactividad en situaciones de aprendizaje de la profesión.

NT4.1. Actividad conjunta en prácticas de formación para el aprendizaje de la profesión. Elementos estructurales y discursivos.

- Mauri, T., Clarà, M., Colomina, R., & Onrubia, J. (2017). Patterns of interaction in the processes of joint reflection by student teachers. *Journal of Education for Teaching*, 43(5), 2-17. Consultado: el 04-04 2017 en <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/02607476.2017.1296542?tab=permissions&scroll=top>

PLA DOCENT ASSIGNATURA
(versió català)

L'anàlisi de les pràctiques educatives escolars: aprenentatge, activitat i discurs

Codi: A11

Curs i període en què s'imparteix: 2019-2020, semestre 2

Horari: 15:30 a 20:30h, dimarts

Crèdits ECTS: 6 crèdits

Tipus d'assignatura:

Optativa Obligatòria

Orientació: investigació professional

Recomanacions per cursar l'assignatura:

Llengua en què s'imparteix: castellà català anglès

Universitat responsable: Universitat de Barcelona

Equip docent

Professor/a: Dra. Teresa Mauri Majós

Departament: Cognició, Desenvolupament i Psicologia de l'Educació

Despatx: 3306

e-mail: teresamauri@ub.edu

Horari tutories: dimarts de 14,30 a 15,30h.

Professor/a: Dra. Rosa M. Colomina Álvarez

Departament: Cognició, Desenvolupament i Psicologia de l'Educació

Despatx: 3302

e-mail: rosacolomina@ub.edu

Horari tutories: dimarts de 14,30 a 15,30h.

Objectius formatius de l'assignatura

Les activitats i tasques que es desenvolupin en l'assignatura estan dirigides a proporcionar els fonaments perquè els estudiants puguin assolir els diferents tipus d'objectius que es presenten a continuació.

- *Objectius referits a l'aprenentatge de coneixements:*

Adquirir una visió de conjunt dels principals plantejaments teòrics i metodològics en l'estudi de la interacció educativa i el discurs educacional amb la finalitat d'elaborar un model general de sistematització de les pràctiques educatives per a l'abordatge del seu estudi empíric.

Explorar les relacions entre activitat conjunta, activitat discursiva i aprenentatge, en el marc dels enfocaments d'orientació sociocultural i constructivistes de l'activitat humana i de l'educació escolar.

Conèixer i analitzar alguns mecanismes d'influència educativa utilitzats pels agents educatius en situacions educatives escolars, especialment aquells que es despleguen a través de la interacció, la comunicació i l'activitat conjunta dels participants.

Conèixer i entendre les exigències metodològiques que implica l'anàlisi de la interactivitat des d'una perspectiva constructivista d'orientació sociocultural.

- *Objectius referits a l'aprenentatge d'habilitats o procediments:*

Usar criteris conceptualment fonamentats per a analitzar i valorar metodologies utilitzats en el desenvolupament d'investigacions psicològiques d'anàlisi de la pràctica educativa amb finalitats i objectius diversos.

Prendre en consideració dimensions i subdimensions rellevants, des del punt de vista de la concepció sociocultural i constructivista, per a planificar, analitzar i valorar les observacions de les pràctiques educatives i de formació del professorat en situacions particulars.

Escriure amb precisió conceptual i rigor intel·lectual per a comunicar i difondre el coneixement científic après.

Construir coneixement mediat per l'escriptura i la col·laboració presencial i online basat en tasques d'anàlisi de la pràctica educativa escolar.

- *Objectius referits a l'aprenentatge d'actituds, valors i normes:*

Valorar l'interès de comptar amb una aproximació teòrica, metodològica i epistemològicament fonamentada en la presa de decisions concretes d'observació i anàlisi de les pràctiques educatives.

Valorar l'ús del coneixement de la metodologia d'anàlisi de les pràctiques educatives amb precisió conceptual i rigor intel·lectual.

Valorar el domini d'una col·laboració eficaç per a la construcció del coneixement.

Competències que hom pretén desenvolupar en l'assignatura

Competències bàsiques

CB10 - Que els estudiants posseeixin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant d'una manera que haurà de ser en gran mesura autodirigida o autònoma

Competències generals

CG0 - Parlar bé en públic.

CG1 - Capacitat per gestionar i reflexionar sobre coneixement i informació avançada en investigació i intervenció psicoeducativa.

CG2 - Capacitats relacionades amb l'ús funcional dels coneixements adquirits per al disseny d'intervencions educatives.

CG5 - Capacitats personals i interpersonals per al treball en grups altament especialitzats i competitiu de composició multidisciplinària.

Competències específiques

CE1 - Capacitat per avaluar processos psicològics de desenvolupament i d'aprenentatge humà al llarg de la vida, en diferents contextos i circumstàncies.

CE3 - Capacitat per avaluar els processos psicològics implicats en les pràctiques educatives i per desenvolupar intervencions adreçades a la seva millora.

Estructura i continguts de l'assignatura

L'assignatura està organitzada entorn de quatre nuclis temàtics i l'anàlisi de pràctiques educatives que permeten als estudiants comprendre i utilitzar els continguts treballats.

NUCLIS TEMÀTICS

Nucli temàtic 1. La modelització de les pràctiques educatives escolars des d'una perspectiva sociocultural.

NT1. Les pràctiques educatives en diferents contextos. Teories i models, paradigmes i programes d'investigació en l'estudi i anàlisi de les pràctiques educatives. Un model socioconstructivista de l'educació per a l'estudi de les pràctiques educatives.

Nucli temàtic 2. Anàlisi de les pràctiques educatives escolars des d'una perspectiva sociocultural: l'estudi de la interactivitat professor-alumnes i entre alumnes en contextos d'educació formal

NT2.1. Activitat conjunta, aprenentatge i ensenyança: una aproximació sociocultural. Una aproximació sociocultural a la interactivitat en la pràctica educativa escolar: mecanismes interpsicològics en la interacció professor-alumne.

NT2.2. L'activitat discursiva en el marc de la interactivitat. Estratègies discursives, mecanismes semiòtics i construcció del coneixement a l'aula. Diàlec triàdic i activitat medidora.

NT2.3. Activitat conjunta i aprenentatge entre iguals. Mecanismes interpsicològics en la interactivitat entre alumnes. L'activitat discursiva en l'aprenentatge entre alumnes. Aprenentatge cooperatiu i propostes per a organitzar de forma cooperativa l'aprenentatge a l'aula.

Nucli temàtic 3. L'estudi de l'estructura de la interactivitat. Elements metodològics per l'anàlisi empíric de l'estructura de l'activitat.

Núcleo temático 4. Anàlisi de les pràctiques formatives des d'una perspectiva sociocultural: l'estudi de la interactivitat en situacions d'aprenentatge de la professió.

NT4.1. Activitat conjunta en pràctiques de formació per a l'aprenentatge de la professió. Elements estructurals i discursius.

Metodologia docent

D'acord amb els plantejaments metodològics del procés de convergència de l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior (EEES), l'assignatura pren com un dels seus eixos centrals l'aprenentatge autònom de l'estudiant, es recolza en els recursos que les TIC poden aportar per a facilitar aquest aprenentatge, i comporta un procés de seguiment i tutorització del treball de l'estudiant mitjançant diferents recursos. Així mateix pretén facilitar la presentació d'experiències d'anàlisi de pràctiques educatives formals escolars, la seva discussió i valoració pels estudiants.

En el que segueix, es descriuen els tres tipus d'activitats fonamentals que portarà a terme l'estudiant en sessions presencials amb el grup-classe i el professorat, activitats tutoritzades de treball dirigit pel professorat i activitats de treball autònom.

Activitat presencial

L'assignatura es portarà a terme segons calendari previst en el programa del MIPE amb sessions presencials de 5 hores de durada cadascuna i amb una periodicitat quinzenal. Les sessions presencials es desenvoluparan fonamentalment d'acord amb una metodologia de curs-seminari, basada en la discussió entorn de lectures (articles, capítols, documents d'investigacions, etc.).

Les professores contribuiran a l'activitat de seminari del curs mitjançant:

- Presentació, síntesi i conclusió dels continguts relatius als nuclis temàtics.
- Debat dels temes a partir de les presentacions realitzades per les professores i els estudiants.
- Anàlisi i discussió conjunta de situacions d'anàlisi de la pràctica educativa.

Els estudiants desenvoluparan activitats de:

- Presentacions relacionades amb cada un dels nuclis temàtics del curs per a la discussió i debat dels temes tractats.
- Elaboració d'un informe d'anàlisi de la interactivitat i influència educativa d'una situació educativa registrada en vídeo.

Activitats tutoritzades-treball dirigit

-Preparació i realització en grup de presentacions per a la discussió de documents de lectura obligatòria. Els estudiants encarregats faran arribar al professorat del curs la presentació de la lectura amb antelació suficient per a la seva tutorització. Després de la seva revisió a partir de la tutoria, aquesta presentació es posarà a la disposició de la resta dels estudiants de l'assignatura.

-Elaboració individual d'una síntesi dels continguts treballats en el conjunt de l'assignatura. Les professores presentaran les condicions de realització de la síntesi a l'aula.

Activitat de treball autònom de l'estudiant

- Preparació individual de les lectures obligatòries.
- Preparació individual i grupal de les presentacions a realitzar.
- Realització individual i grupal de les tasques d'avaluació.

Avaluació

Avaluació única

L'avaluació única de l'assignatura s'adapta a allò que indica la normativa vigent en la Universitat de Barcelona per a Màster i Doctorat.

Es realitzarà una prova escrita sobre la totalitat del contingut de l'assignatura que tindrà dues parts: la primera sobre continguts conceptuals i les seves relacions, i la segona centrada en casos, resolució de problemes i anàlisi i valoració d'investigacions. La primera part tindrà un valor del 60% de la nota final i la segona part un valor del 40% de la nota. Per a superar l'assignatura el resultat d'ambdues parts ha de ser d'aprovat.

Reavaluació

Després de la publicació de les qualificacions finals de l'assignatura, els estudiants que hagin obtingut la qualificació de SUSPENS en l'avaluació única podran realitzar una reavaluació de l'assignatura. La reavaluació consistirà en la realització d'una prova escrita, que inclourà la totalitat dels continguts de l'assignatura, tant els coneixements teòrics com pràctics. La prova es durà a terme en la data i hora fixades per la Comissió acadèmica del MIPE per a la reavaluació de l'assignatura. La qualificació final de l'assignatura de l'alumnat que hagi realitzat la reavaluació serà l'obtinguda exclusivament en aquesta prova.

Avaluació continuada

L'avaluació prevista per a aquest curs és una **avaluació continuada** en la qual el professorat es dota de recursos metodològics per a recaptar informacions sobre els progressos dels estudiants al llarg de l'assignatura.

Prerequisit

L'assistència a les sessions presencials és de caràcter obligatori. Una absència igual o superior al 20% de les sessions de l'assignatura (dues o més sessions) impedeix l'avaluació continuada del treball de l'estudiant.

L'avaluació consisteix en la valoració dels aprenentatges dels estudiants a partir de les tasques següents:

1. **Treball en grup.** Tasques d'elaboració i realització de *presentacions de lectures* i tasques d'elaboració d'un informe d'anàlisi d'una situació educativa basat en els continguts teòrics i metodològics treballats en el curs.
 - Es consideraran evidències de les *presentacions en grup* el contingut i la forma del document elaborat així com la seva presentació oral. Els estudiants prepararan en sessions de tutoria amb el professor aquestes presentacions i les entregaran en l'espai del Moodle preparat per aquesta finalitat, com a mínim, dos dies abans de la seva presentació a classe.
 - Es consideraran evidències específiques de *l'informe d'anàlisi d'una situació de pràctica docent* l'ús continuat d'un document format vídeo com objecte d'anàlisi; l'elaboració en

grup col laboratiu (en sessions d'aula i sessions fora de l'aula) de l'informe seguint les pautes facilitades pel professorat; i el producte final de l'informe d'anàlisi. Els estudiants lliuraran el document final en l'espai del Moodle destinat per a això seguint les indicacions formals i de contingut establertes i en la data prevista i comunicada pel professorat.

Ponderació:

- Presentacions de lectures: 25% de la qualificació global de l'assignatura.
- Elaboració de l'informe d'anàlisi d'una situació educativa: 20% de la qualificació global de l'assignatura.

2. Treball individual. Elaboració del treball de síntesis individual sobre els continguts del curs. Es considerarà evidència el documento final de síntesis. Els estudiants lliuraran el document final en l'espai del Moodle destinat per a això i en la data prevista i comunicada pel professorat.

Ponderació: 55 % de la qualificació global de l'assignatura.

Reavaluació

Després de la publicació de les qualificacions finals de l'assignatura, els estudiants que hagin obtingut la qualificació de SUSPENS en l'avaluació continuada podran realitzar una reavaluació de l'assignatura. La realització de la reavaluació comporta la renúncia per part de l'estudiant a totes les qualificacions prèvies d'avaluació continuada.

La reavaluació consistirà en la realització d'una prova escrita, que inclourà la totalitat dels continguts de l'assignatura, tant els coneixements teòrics com pràctics. La prova es durà a terme en la data i hora fixades per la Comissió Acadèmica del MIPE per a la reavaluació de l'assignatura.

La qualificació final de l'assignatura de l'alumnat que hagi realitzat la reavaluació serà l'obtinguda exclusivament en aquesta prova.

L'alumnat que tingui una qualificació igual o superior a 9,0, a criteri del professorat de l'assignatura, pot obtenir la menció de matrícula d'honor, tenint en compte que el nombre de matrícules d'honor no pot ser superior al 5% de l'alumnat matriculat en l'assignatura.

Els treballs de l'alumnat han de ser originals. La realització d'una prova o treball d'avaluació que suposi còpia o plagi es considerarà una irregularitat i com a tal serà qualificada amb un 0 (vegeu l'article 16.7 i l'annex de la Normativa reguladora dels plans docents de les assignatures i de l'avaluació i la qualificació dels aprenentatges de la Universitat de Barcelona: <http://www.ub.edu/acad/noracad/avaluacio.pdf>).

Bibliografia i enllaços web

Com ja s'ha assenyalat en l'apartat de metodologia, la lectura i comentari dels textos obligatoris són un dels elements essencials del treball de l'assignatura. A continuació es presenten, per a cadascun dels nuclis temàtics, les lectures obligatòries i d'altres lectures d'ampliació aconsellables per a aquells estudiants

interessats a aprofundir en els continguts dels mateixos.

Nucli temàtic 1. La modelització de les pràctiques educatives escolars des d'una perspectiva sociocultural

Lectura obligatòria

Coll, C. (1999). La concepción constructivista como instrumento para el análisis de las prácticas educativas escolares. En C. Coll (Coord.), *Psicología de la instrucción: la enseñanza y el aprendizaje en la educación secundaria* (pp. 15- 24). Barcelona: ICE-HORSORI.

Lectures d'ampliació

1. Leontiev, A.N. (1978). *Activity, consciousness and personality*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice–Hall.
2. Vigostky, L.S. (1987). *Thinking and speech*. New York: Plenumm.

Nucli temàtic 2. Anàlisi de les pràctiques educatives escolars des d'una perspectiva sociocultural: l'estudi de la interactivitat professor-alumnes i entre alumnes en contextos d'educació formal

NT2.1. Activitat conjunta, aprenentatge i ensenyança: una aproximació sociocultural. Una aproximació sociocultural a la interactivitat en la pràctica educativa escolar: mecanismes interpsicològics en la interacció professor-alumne.

Lectura obligatòria

Colomina, R., Onrubia, J. y Rochera, Mª J. (2001). Interactividad, mecanismos de influencia educativa y construcción del conocimiento en el aula. En C. Coll, J. Palacios y A. Marchesi (Comps.), *Desarrollo Psicológico y Educación. 2. Psicología de la Educación Escolar* (pp. 437-458). Madrid: Alianza.

Lectures d'ampliació

1. Coll, C. (2018). La personalización del aprendizaje escolar, una exigencia de la nueva ecología del aprendizaje, Dossier Graó, 3, 5-11.
2. Coll, C. (2018). Procesos de aprendizaje generadores de sentido y estrategias de personalización, Dossier Graó, 3, 14-18.
3. Engel, A. y Membrive, A. (2018). Contextos de actividad, experiencias de aprendizaje y trayectorias personales. Dossier Graó, 3, 19-22.

NT2.2. L'activitat discursiva en el marc de la interactivitat. Estratègies discursives, mecanismes semiòtics i construcció del coneixement a l'aula. Diàlec triàdic i activitat mediadora.

Lectures obligatòries

1. Coll, C. (2001). Lenguaje, actividad y discurso en el aula. En C. Coll, J. Palacios y A. Marchesi (Comps.), *Desarrollo Psicológico y Educación. 2. Psicología de la Educación Escolar* (pp. 387-413). Madrid: Alianza.

Lectures d'ampliació

1. Edwards, D. (Eds.) (1998). *Enseñanza, aprendizaje y discurso en el aula. Aproximaciones al estudio del discurso educacional*. Madrid: Fundación Infancia y Aprendizaje.
2. Wells, G. (2002). The Role of Dialogue in Activity Theory. *Mind, Culture and Activity*, 9 (1), 43-66.

NT2.3. Activitat conjunta i aprenentatge entre iguals. Mecanismes interpsicològics en la interactivitat entre alumnes. L'activitat discursiva en l'aprenentatge entre alumnes. Aprenentatge cooperatiu i propostes per a organitzar de forma cooperativa l'aprenentatge a l'aula.

Lectures obligatòries

1. Colomina, R. y Onrubia, J. (2001). Interacción educativa y aprendizaje escolar: la interacción entre alumnos. En En C. Coll, J. Palacios & A. Marchesi (Comps.), *Desarrollo Psicológico y Educación. 2. Psicología de la Educación Escolar* (pp. 415-435). Madrid: Alianza.
2. Mercer, N. (2001). *Palabras y mentes. Cómo usamos el lenguaje para pensar juntos*. Barcelona: Paidós. (páginas 180- 209)
3. Pujolàs, P. (2002). El aprendizaje cooperativo. Algunas propuestas para organizar de forma cooperativa el aprendizaje en el aula. Laboratorio de psicopedagogía. Universidad de Vic. Documento de trabajo. Zaragoza, noviembre de 2002

Nucli temàtic 3. L'estudi de l'estructura de la interactivitat. Elements metodològics per l'anàlisi empírica de l'estructura de l'activitat.

Lectura obligatòria

Coll, C., Onrubia, J. y Mauri, T. (2008). Ayudar a aprender en contextos educativos: el ejercicio de la influencia educativa y el análisis de la enseñanza. *Revista de Educación*, 346, 33-70 (páginas de lectura obligatòria pp. 33-48).

Nucli temàtic 4. Anàlisi de les pràctiques formatives des d'una perspectiva sociocultural: l'estudi de la interactivitat en situacions d'aprenentatge de la professió.

NT4.1. *Activitat conjunta en pràctiques de formació per a l'aprenentatge de la professió. Elements estructurals i discursius.*

Lectura obligatòria

Mauri, T., Clarà, M., Colomina, R., & Onrubia, J. (2017). Patterns of interaction in the processes of joint reflection by student teachers. *Journal of Education for Teaching*, 43(5), 2-17. Consultado: el 04-04 2017 en <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/02607476.2017.1296542?tab=permissions&scroll=top>

**Master
Interuniversitario de
Psicología de la
Educación**